

Review of Luke O’Sullivan. Categories : A Study of a Concept in Western Philosophy and Political Thought. Edinburg: Edinburg University Press, 2024. vi + 344 pp., € 90.00, Hardback, ISBN 9781399524155.

I would like to open my review of Luke O’Sullivan’s book *Categories: A Study of a Concept in Western Philosophy and Political Thought* from the end of this book, namely, from the author’s essential message that in the modern world it is absolutely necessary for everyone to be historically competent. The most important task of history as a science is to enable people and citizens to make educated political judgments and act responsibly, realizing the possible consequences of their actions. This was emphasized almost a hundred years ago by Robin Collingwood, who lived in a very difficult and unprecedentedly dangerous historical period for Europe and the whole world in the first half of the twentieth century, marked by two world wars, genocides, and the creation of totalitarian states. O’Sullivan draws attention to this point again and argues that the critical study and teaching of history can help us organize our common life in such a way that it is meaningful, imagined, and explained in the rational terms. For this to happen, a culture with an analytical view of its own past must be fostered in society, and this is not an impossible ambition. In my opinion, this position is also very much in line with that of Bertrand Russell, according to whom philosophy is by its very nature the art of rational thought and conjecture. Philosophy can teach everyone to be open to experiencing the world, to be respectful of other people’s worldviews, to be careful and accurate in their statements, and to be

as realistic as possible. This means a clear understanding that the world cannot be changed for the better in a single moment, no matter how much we want it to be, and that change requires everyday permanent thoughtful work. And it comes from the study of the conceptual tools - the categories that we use to comprehend the world and our place in it in the ontological, political, and historical dimensions.

O'Sullivan rightly notes that category theories have always been part of a larger set of ideas. Therefore, the main goal of this work is to present category theories in their relationship to knowledge, politics, and history. This implies a thorough study of how conceptual and categorical systems (tools of thinking) formed at various times were used to define the boundaries of knowledge, how they influenced the construction and changes in the socio-political models of society, and how all this is connected and affects our ideas about the past. This approach can be useful in explaining the background of many contemporary philosophical discussions. The author does not aim to prove that any one approach to categories is correct. On the contrary, he believes that all the theories discussed are important. Therefore, the first two chapters of the book are devoted to the consideration of categorical systems of Antiquity (Plato, Aristotle) and New Age (I. Kant, G. Hegel), and the third chapter presents an original approach to the study of category theories themselves in the Modern era.

Thus, in the third section on «Contemporary Theories of Categories», O'Sullivan proposes to distinguish three main contemporary schools of thought on categories: fragmentarians, subordinationists, and pluralists. Fragmentarians claim that there is no way to create a comprehensive categorical scheme of the sort attempted by Kant or Hegel, and they deliberately employ the idea of «the fragment» as a metaphor for the current situation in the world at large. The author considers Friedrich Nietzsche, Theodor Adorno, and Michel Foucault to be fragmentarians. Subordinationists strive to restore a single privileged form of knowledge of some kind, whether in the form of one particular categorical scheme or by transcending categories entirely. The subordinationist position is mainly represented by logical empiricists such as Otto von Neurath and Willard Van Orman Quine. The author also places the existentialist and phenomenologist Martin Heidegger in the same school of thought as logical empiricists. This interesting thought experiment, on the one hand, is surprising and intellectually provocative, but on the other hand, it allows the author to explain the history of the complex interaction between two seemingly completely opposite philosophical traditions.

Pluralists can be defined as those who try to find a middle ground between fragmentarians and subordinationists. They reject the idea of one kind of knowledge as privileged over all others, thus denying subordinationism, but still consider it possible to talk about separate kinds of knowledge within the general system of knowledge, thus also refusing the idea of fragmentation. The author counts Robin Collingwood, Ernst Cassirer, and Paul Ricoeur among the pluralists. O'Sullivan's innovative optics allows us to look at the development of modern philosophy from the second half of the nineteenth century to the present day from a new perspective. This helps to better understand both the main ideas of each of the approaches under consideration and the essence of the contradictions and discussions between them in the process of evolution of certain philosophical concepts and category theories. Regarding the criticisms of the proposed study of the history and modernity of category theories, it should be pointed out that the author himself is aware of at least some of the problems. In particular, the book is more less entirely about the Western philosophical tradition and, as a result, there is an absence of names and concepts of non-Western philosophers in the study, although category concepts were actively elaborated, for example, in the Indian and Chinese philosophical thought. Another «weakness» of the work under review, as the author recognizes, is the omission of women philosophers from the examples studied. In my opinion, the examination of Hannah Arendt's philosophical works in the context of a pluralistic school of thought could have significantly strengthened it. In addition, O'Sullivan himself notes that there are far fewer pluralist philosophers than there are representatives of fragmentationism or subordinationism. However, it should also be admitted that the author's goal was primarily to highlight the basic concepts of categories and their relations to knowledge, politics, and history, that to some extent justifies certain limits and restrictions in his work.

In conclusion, I would like to emphasize once again what I believe to be the main thesis of this remarkably interesting book: we must be very careful about how we think and what categorial tools we use. This determines how we define ourselves, how and with what we identify ourselves within different contexts, how and by what criteria we classify others, and whether there is a «room for a human being» in our categorial system. The modern world of scientific, information, and technological breakthroughs, in which there should seemingly be no place for full-scale wars and crimes against humanity, brings us back to addressing the eternal questions of human existence. We must once again actualize and defend the

concepts of freedom, equality, justice, human rights, international law and the value of a just peace. All these are concepts or categories, that is, the «invisible» (thinking) that explains and organizes the «visible» (reality). Therefore, this book is a timely and intellectually stimulating work that brings us closer to a greater understanding of the «mystery» of human thinking. It also raises in an original way the long-standing question of the interrelations between ideas and materiality, at least that part of the material world that is created by humans - society, politics, and history.

Рев'ю на книгу Люка О'Саллівана «Категорії: Дослідження концепту в західній філософії і політичній думці»: O'Sullivan, Luke. Categories : A Study of a Concept in Western Philosophy and Political Thought. Edinburg: Edinburg University Press, 2024. vi + 344 pp., € 90.00, Hardback, ISBN 9781399524155.

Я хотіла би почати огляд книги Люка О'Саллівана «Категорії: Дослідження концепту в західній філософії і політичній думці» з її кінця, а саме з важливого висновку автора про те, що в сучасному світі кожній людині просто необхідно бути історично грамотним. Критично важливе завдання історії як науки полягає в тому, щоб сформувані у людини і громадянина здатність робити освічені політичні судження та діяти відповідально, усвідомлюючи можливі наслідки своїх вчинків. На цьому наголошував майже сто років тому Робін Коллінгвуд, живучи в дуже складний і безпрецедентно небезпечний для Європи і світу історичний період першої половини ХХ ст., який відзначається двома світовими війнами, геноцидами та творенням тоталітарних держав. О'Салліван звертає знову увагу до цієї думки і наполягає, що критичне вивчення та викладання історії може допомогти нам організувати наше спільне життя у такий спосіб, щоб воно набувало значення, уявлялося і пояснювалося в раціональних термінах. Для цього в суспільстві має бути сформовано культуру з аналітичним поглядом на власне минуле, що не є недосяжною метою. На мою думку, така позиція є також дуже суголосною з позицією Бертрана Рассела, згідно з яким філософія за своєю природою є мистецтвом раціонального мислення і передбачення. Філософствування може навчити кожного бути відкритим до пізнання світу, ставитися з повагою до світоглядів інших людей, бути уважним та обережним у своїх висловлюваннях, а також

сприймати життя максимально реалістично. Це означає чітке розуміння, що світ неможливо змінити на краще одночасно, як би ми цього не хотіли, і що зміни потребують щоденної поступової усвідомленої праці. І починається вона з дослідження того концептуального інструментарію – категорій, які ми використовуємо для осмислення світу і свого місця у цьому світі в онтологічному, політичному й історичному вимірах. О'Салліван слушно зауважує, що теорії категорій завжди були частиною більшого комплексу ідей. Тому основна мета праці – це виклад теорій категорій у їхньому взаємозв'язку зі знанням, політикою та історією. Тобто, мається на увазі ретельне дослідження того, як сформовані в різний час понятійно-категоріальні системи (інструменти мислення) використовувалися для визначення кордонів знання, як вони впливали на розбудову та зміни в суспільно-політичних моделях життя суспільства, а також як це все пов'язано і впливає на наші уявлення про минуле. Такий підхід може бути корисним для пояснення підґрунтя багатьох сучасних філософських дискусій. Автор не ставить собі за мету довести, що якийсь один підхід до категорій є правильним, навпаки, він вважає, що всі розглянуті теорії є важливими. Тому перші два розділи монографії присвячено розгляду категоріальних систем Античності (Платон, Аристотель) і Нового часу (І. Кант, Г. Гегель), а в третьому розділі представлено цікавий авторський підхід до вивчення самих теорій категорій в Новітню добу.

Отже, в третьому розділі праці «Сучасні теорії категорій» О'Салліван пропонує вирізняти три основні сучасні школи мислення стосовно категорій: фрагментаристи, субординаціоністи та плюралісти. Фрагментаристи вважають, що не існує можливості створити всеосяжну категоріальну схему, подібну до тієї, яку намагалися випрацювати Кант чи Гегель, а також свідомо використовують ідею фрагмента як «метафору» для позначення сучасної ситуації в світі загалом. До фрагментаристів автор зараховує Фрідріха Ніцше, Теодора Адорно та Мішеля Фуко. Субординаціоністи прагнуть відновити єдину привілейовану форму знання: чи то у вигляді однієї конкретної категоріальної схеми, чи то шляхом повного виходу за межі категорій. Субординаціоністична позиція в основному представлена логічними емпіриками, такими як Отто фон Нейрат і Віллард Ван Орман Куайн. До однієї школи мислення з логічними емпіриками автор відносить також екзистенціаліста та феноменолога Мартіна Гайдеггера. Цей цікавий мисленевий експеримент, з однієї сторони, викликає подив та інтелектуально провокує, проте з іншої сторони, дозволяє автору пояснити історію складних взаємовідносин двох,

на перший погляд, абсолютно протилежних філософських традицій. Плюралістів можна визначити як таких, що намагаються знайти золоту середину між фрагментаристами та субордиціоналістами. Вони відкидають ідею одного виду знання як привілейованого над усіма іншими, таким чином відкидаючи субординаціонізм, але все ж вважають можливим говорити про окремі види знання в межах загальної системи знань, таким чином також відкидаючи ідею фрагментарності. До плюралістів належать Робін Коллінгвуд, Ернст Кассіпер і Поль Рікер. Новаторська оптика О'Салівана дозволяє подивитися на розвиток сучасної філософії від другої половини ХІХ ст. до наших днів під новим кутом зору. Це допомагає краще зрозуміти як основні ідеї кожного з розглянутих підходів, так і сутність протиріч та дискусій між ними в процесі розвитку окремих філософських концепцій та теорій категорій.

Стосовно критичних зауважень щодо запропонованої розвідки в історію та сучасність теорій категорій, слід підкреслити, що автор сам добре їх усвідомлює. Зокрема, це акцент на західній філософській традиції і, як результат, відсутність в розгляді імен та концепцій незахідних філософів, хоча концепції категорій активно розроблялися, наприклад, в індійській та китайській філософській думці. Ще одним «слабким місцем» розглянутої роботи, яке повністю визнається автором, є відсутність жінок філософинь серед досліджуваних прикладів. На мою думку, розгляд філософського доробку Ханни Арендт в контексті плюралістичної школи мислення могло би її значно підсилити. Крім того, О'Саліван сам зауважує, що філософів-плюралістів кількісно значно менше, аніж представників фрагментаризму чи субордиціаністів. Проте також слід визнати, що автор ставив собі за мету, перш за все, висвітлити основні концепції категорій і їхніх зв'язків зі знанням, політикою та історією, що певною мірою виправдовує певні рамки і обмеження в його праці.

Насамкінець хотіла би ще раз підкреслити, на мою думку, головну тезу цього надзвичайно цікавого дослідження: ми маємо бути дуже уважні до того, як ми мислимо і який категоріальний інструментарій використовуємо. Оскільки від цього залежить, як ми визначаємо самих себе, як і з чим ідентифікуємо себе в різних контекстах, як і за якими критеріями класифікуємо оточуючих, і чи є «місце людини» в нашій категоріальній системі. Сучасний світ наукового, інформаційного і технологічного проривів, в якому, здавалось би, вже не повинно було би бути місця для повномасштабних війн і злочинів проти людяності, знову повертає нас до вирішення вічних питань людського існування.

Ми маємо знову актуалізувати і захищати поняття свободи, рівності, справедливості, прав людини, норм міжнародного права і цінності справедливого миру. Все це є поняттями або категоріями, тобто тим «невидимим» (мислення), яке пояснює і впорядковує «видиме» (дійсність). Тому ця праця є надзвичайно актуальною та інтелектуально сміливою розвідкою, яка наближає нас до більшого розуміння «загадки» людського мислення. А також у цікавий спосіб актуалізує давнє питання взаємозв'язку ідей та матерії, принаймні тієї частини матеріального світу, який твориться людиною – суспільства, політики та історії.

О.В. Мішалова
Кафедра філософії
Криворізький державний
педагогічний університет
м. Кривий Ріг

 <https://doi.org/10.31812/apm.7731>